Székesfehérvár, 1909. XVI. évfolyam, 92. szám. Kedd, julius 27.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak: 1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor. Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő: BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este. Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1. Egyes számok kaphatók: a dohánytőzsdékben.

Elfeledett dolgok.

Tagadhatatlanul csiga-lépéssel haladunk a fejlődés utján. Uj tervek, még inkább uj *alkotások* nem igen jelennek meg sem szeretett városunkban, sem szeretett megyénkben. Alig-alig bukkanik fel egy uj terv és az is csakhamar a közöny, — a feledés martaléka lesz. Lássuk csak sorba:

I.

Nagy ambicióval fogtunk neki egy évvel ezelőtt a *szövetkezeti mészárszék* megalakításának. Közszükséglet, közérzés, közvélemény is segitette elő az ügyét — rajtunk kivül — s össze is jött néhány részvény, az ujságokban megjelent hatalmas cikkek a formáját is, a kereteit is megszabták, sőt a nagytekintélyü városi emberek is segitették a dolgot nyélbe ütni — amennyire lehetett, a mészárszék mégis a csak ugy szerepelt mint ábrándvilágunk egyik epizódja. Sárbogárd, egy egyszerü, de praktikus község, meg tudta csinálni, szövetkezete most is kitünően prosporál, a mi husszövetkezetünk pedig már csak idejét mult *igéret*. Ugyan mikor lesz meg, honnét kerül elő? Senki se kérdi, senki sem bánja, — feledett dolog. Sőt már azt is elfeledtük, hogy a hus — drága.

II.

Ki emlékszik reá? — néhány évvel ezelőtt megalakult a Fejérmegyei Szövetkezetek Szövetsége. Ékes dikciók hirdették az üdvös eszmét, hogy a *szövetkezés* áldásainak fokozására szövetkezésbe kell hozni a Fejérmegye területén levő szövetkezeteket. Legyen nagyobb az erejük, befolyásuk, tekintélyük, hatékonyabban tudják szolgálni és kimeriteni a szövetkezésben rejlő értékeket. Milyen szép is volt az alakulás! Országos emberek voltak körünkben hirdetni a nagy eszmét, jeleseink állottak az ügy élére. A gyönyörü dikciók amelyek a *vármegyeházán* az egész *vármegyéhez* szóltak, lázba hozták a közönséget és kigyult a lelkesedés tüze, — a szalmatüz. Most már néhány évvel tovább vagyunk. Élünk és meg vagyunk magunkkal elégedve. És ugyan kérem ki gondolna ma arra, hogy két évvel ezelőtt nagyszerü elhatározások melegitették szivünket. Az *alakulást* néhány vézna gyülésecske követte, ahol mindig azt határozták, hogy a következő gyülésen fognak határozni. Sohse határoztak végérvényesen; de ugy hisszük, a Szövetkezetek Szövetségét elfelejtették — *végérvényesen*.

III.

A vármegyei tisztviselők tudvalevőleg már régebbi kelettel mozgalmat inditottak, hogy közös, tiszta, egészséges lakáscsoportot épitetve megszabaduljanak az elviselhetetlenül drága házbértől. A mozgalom már jó pár éve folyik, azonban pozitiv eredményt mindezideig nem mutatott fel, azt a gyanut ébresztve bennünk, és az érdekelt tisztviselők nagy részében, hogy az ügy nem folyik kellő komolysággal. Ugy tudjuk, még az épületek elhelyezésének kérdése sincs elintézve, jeléül annak, hogy a lakások megépitése, amely sok dologgal, utánlátással, alapos hozzáértéssel jár, a messze jövőbe fog kitolódni. Vagy talán már el is *feledtük*, hogy a tisztviselőtelep megépitése tekintve nagy szociális előnyeit kivánatos, üdvös volna s illő volna nagyobb ambicióval, több gyorsasággal kezelni az ügyet. Elfeledtük? — Nem lehetetlen.

Stb.

A katholikus sajtóegyesület helyi fiókjának megalakitása, a munkásházak ügye, sőt az analfabéták oktatása is, bár egyelőre felfüggesztettek, elég jó uton vannak. A beálló ősz ezekre is jobb napokat virraszt s kiemeljük őket a *feledés* homályából. Helyes!

Felhivás

Magyarország néptanitóihoz!

A „Nemzeti Iskola" legutóbbi számában egy cikk jelent meg, amelyben a cikkiró, dr. K. K. felhivta az országos tanitóságát, hogy gondolkozzék, miként tudná gróf Apponyi Albert miniszter és Tóth János államtitkár urak iránti háláját leróni?

Mi, veszprémi r. k. tanitók, gondolkoztunk a cikkben felvetett eszme fölött és a következő elhatározásra jutottunk:

Felhivjuk Magyarország összes néptanitóit, tanügybarátait, az állami, feleke-

Az Oceánon.

— *A Fejérmegyei Napló* eredeti tárcája. —

Hivatalos statisztika szerint a 273-ra menő személyzetből 34 a magyar, 26 olasz, 57 horvát, 2 román, 5 osztrák, a többi angol. Van egy — kell lenni — egy magyar tisztnek is, a ki azonban most csak törve beszéli a magyar nyelvet, különben szives, jó fiu.

Mindenütt természetesen az angol az uralkodó, annak a szellemesége és kimértsége. A koszt teljesen angol koszt. Van ugyan 3 magyar szakács, de azok is csak angolul főznek. A paprikás csirkét csak elméletben ismerik. Cunard mindenesetre okosan tenné, ha a nagymennyiségü élelem helyett legalább részben a magyar iznek is juttatna teret. 10—12 fogás kerül minden étkezésre, ha annak csak egy negyed részét adnák ki magyar kosztban jobban járna a társaság és bizonyára nem volna annyi panasz, mint a mennyit — s nem ok nélkül — emigy hallunk. Az angol só nélkül főz, minden étele izetlen, nyers husai erős próbára teszik atletikai tudásunkat, mig lebirkózzuk. Főzelékje nem rántással készül, főtt tésztát ő se ismer. Egy tál turós csuszáért, egy magyaros rostélyosért, vagy egy tányér babért, rajta illatos frisss kolbásszal szivesen odaadná a magyar Ézsau módjára nemcsak első szülötti jogát, hanem a többi következő életprogrammot is. Van ananász, fagylalt, crem datolya, füge, sonka uborkával, pulykapecsenye (spékeletlenül és só nélkül) nyul (erre mindig ráfogjuk, hogy a hajón lőtték), d nincs paprikás csirke, turós csusza foghagymáa kolbász, a melyekért a magyar odaadná az egész atlanti oceánt. Igy történik aztán, hogy a legtöbb étel egy falat bebebelezése után vissza a tengerbe kerül — pedig tengeri betegségről még nem is beszélhetünk.

A hajóra ráfér a személyzeten kivül összen 2300 ember: 320 I. oszt., 240 II. oszt. s a többi a III. o. Jelenleg 1164-en vagyunk, ebből 17 az I. osztályon, 230 a II. osztályon, 944 a III. osztályon. Az utóbbiak 52% a magyar, 30% a Boszniából, Hercegovinából és Horvátországból került ki s 8% az oláh, a többi különböző nemzetségü. Ha melegen ajánlhatok valamit kivándorló honfitársaimnak, akkor első sorban az lehetne, hogy ne a III., hanem a II. osztályban utazzanak. A különbség 70—80 kor. pénzben. Ez aránylag csekélység, különösen, ha az ellátásban s még inkább a helyiségek tekintetében való elnézést nézzük. Mindig megesett a szivem, ha a nők osztályára menve, különösen rossz idő esetén százával a deszkapadlón ülve és fekve láttam őket. A hajó orránál, a hol nők vannak egyébként is jobban érzi az ember a zabolátlanságát. Akárhány asszony már az első napokban megkapta a tengeri betegséget. Gyöngébb idegzetüeknél pedig elég, ha egyet ebben a nyavalyában látnak s tiz utána hullik. Lassankint egész sereg nyög, imádkozik és nyilatkozik. Ha ehhez hozzá vesszük a zárt levegőt, a homályos, nyirkos helyiséget, aztán étkezésnél a kényelem hiányát, a pléh edényeket stb. könnyen megértjük, hogy a tengeri utazás a legtöbbnek purgatorium. Pláne most, mikor egy napi biztos késéssel érkezünk. Lám az olaszok praktikusabbak. A III. osztályon alig van közülük csak tiz. Mikor én misézni készülök a magyarjainknak, mindig keserüség fog el, hogy az én honfitársaimnak csak a legutolsó helyiségben beszélhetek. Az olaszok a II. osztály kényelmes tágas ebélőjében kapnak elegáns helyet.

Az isteni tiszteletről szólván, örömmel emlitem meg, hogy Gibraltar óta naponta misézünk. Öten vagyunk papok. Két new-yorki, a kik Rómában voltak a pápánál tiszetelegni katholizálásának 400 éves évfordulója alkalmából. Ezek a emberek hoztak magukkal oltárt s szivesen fo-

Sövegjártó János

vászon kereskedése
menyasszonyi kelengyék
olcsó, szabott árak mellett.
Székesfehérvár, Barátok épülete. Egy tanuló felvétetik.

Mai lapunk 4 oldal.

00000413

zeti és községi iskolák hatóságait, hogy gróf *Apponyi* Albert miniszter és *Tóth* János államtitkár urak nevére egy-egy alapitványt tegyünk.

A miniszter ur nevére tett egy-egy alapitvány kamata évenkint olyan tanitók között osztandó fel, akik társadalmi téren a nép javára sikeresen működtek és akik nemzetiségi helyen a magyar nyelv terjesztése körül kiváló érdemeket szereztek. Az alapitvány célja teljesen megfelel a miniszter ur azon intenciójának, amely az 1907. évi XXVI. és XXVII. t.-c.-ben nyer kifejezést.

Aki ezen törvénycikkek által a tanitóságot a köztisztviselői minősités alapján magas erkölcsi tekintélyre emelte, — aki lelket öntött a kultura csüggedt harcosaiba, — aki valláserkölcsös nemzeti irányt szabott a nép közmüvelődési fejlődésének, — aki ingyenessé tette a népoktatást és aki a tanitóságot megszabaditotta a kétségbeejtő anyagi gondoktól, — az megérdemli, hogy emlékezetét a tanitóság megörökitse.

Hirdesse ez az alapitvány az alkotó mester dicsőségét és a mi örök hálánkat és legyen ez az alapitvány a munkások verejtékes munkájának édes jutalma.

Az államtitkár ur nevére teendő alapitvány kamata évenkint felosztandó 1. olyan gyermekes özvegyek között, kik korán elhalt tanitó-férjük után nyugdijat nem élveznek. 2. olyan családos tanitók között, kiket hosszas betegség, vagy valami elemi csapás sujtott, vagy pedig, a kik sulyos betegségük gyógykezelésére önerejükből képtelenek és 3. azon tanitók között, kiknek legalább két gyermekük a népiskolán felüli magasabb iskolába jár.

Az alapitvány célja teljesen megfelel az államtitkár ur nemes emberbaráti érzületének, amellyel eredménydus működése alatt a tanitósziveket meghóditotta.

Akinek munkája után csak áldás fakadt, — akinek segitő keze elért az ország minden tanitójához, aki a tanitóságot a szeretet meleg szavával kormányoza, annak az emlékét az emberbaráti szeretet nevében örökitsük meg.

Hirdesse ez az alapitvány annak a nagyságát, akinek a kezében a hatalom nem a zsarnokság átka, hanem az igazság, a béke és a szeretet áldása volt! legyen ez az alapitvány a hulló könnyek felszáritója, a szeretet balzsama és a gyámoltalanok segitsége.

Tanitók! Ezen alapitványok megteremtésére hivunk fel benneteket.

Nincs csalogató szavunk; nem hangos kiabálással, nem cifra igéretekkel kérjük filléreiteket. Szivetek, lelketek, eszetek szavára hallgassatok. Érezzetek, gondolkodjatok és hisszük, hogy cselekedni is fogtok.

Magyarország tanitóságát ezen felhivásunkkal most ország szine elé állitjuk. A tanitóság most ország--világ előtt intelligenciájáról és értékéről fog tanuságot tenni.

Érezzük cselekvésünk teljes sulyát, de mert erős a bizodalmunk a tanitóság tiszta hálaérzetében, nem félünk, hogy a hálátlanság rut vádja, a nemzet kicsinylése és a művelt külföld lenézése illesse majd a 30,000-nyi néptanitó sereget.

Adjon, ki mennyit tud. Hiszen, ha csak mindegyik tanitó a legcsekélyebbet, csak egy-egy koronát is ad, már is 30,000 korona képezi a kettős alapitványt. Ha pedig ilyen alapitvánnyal örökitjük meg a tanitóság és népoktatás legnagyobb vezérének emlékét, akkor a tanitóság fényesen kiállotta nem csak a hála tüzpróbáját, hanem tanuságot tesz arról is, hogy áldozatra kész azon ügyért, amelyet szolgál, de becsüli a munka jutalmát és érzi a segitség üdvös szükségét is.

A most vázolt kettős alapitvány céljára a gyüjtést ezennel megindituk. Az adományok pontos névvel, a jelleg, község, megye kiirásával. Nagy Lajos, igazgató cimére Veszprémbe küldendők. A gyüjtést szeptember 15-ével lezárjuk.

A gyüjtés eredményét hetenkint a „Néptanitók Lapja„- és a „Nemzeti Iskolá"-ban nyugtázzuk. Az alapitvány fent vázolt céljától el nem térünk. Az ügykezelési szabályzatot egy veszprémmegyei, felekezeti különbség nélküli tanitóbizottság fogja kidolgozni. Erre és az elhelyezésre vonatkozó javaslatokat szivesen fogadjuk.

Az alapitó levelek album alakjában adatnak át a kegyelmes uraknak és benne vármegyénként név, jelleg, lakhely és az adomány összege szerint felsoroltatnak az alapitók.

Tanitók! Minden ember tegye meg kötelességét! Ne szégyeljék alkalmas módon a tanügybarátok és hatóságok figyelmét is felkölteni.

Veszprém, 1909. julius hó 12-én.

A gyüjtő bizottság nevében:

Göndör Ferenc
elnök, kir. s. tanfelügyelő.

Nagy Lajos
pénztárnok, igazgató tanitó.

Gubicza Lajos
titkár, a veszp. egyházm. rk. tanitóegylet elnöke.

Szanyi István
jegyző, tanitó.

Sörédy József
ellenőr tanitó.

Gaál Sándor,
Polónyi György,
Huber János,
Czeczey Nándor,
Köcsky József,
Frankó Antal
tanitók, felügyelő bizottsági tagok.

Helyzetdal.

Lurja Aladárról ki tud?
Ugy halljuk most rájár a rud.
Hej beteg a szivetája
Énekli nagy fájdalmába:
„Szülőföldem szép határa
Meglátlak-e valahára?"

---

gadtak bennünket, mikor a két olasz pappal misézni óhajtottunk. Az egyiknek a kabinjában van naponkint 7-től 9-ig a mise. Egyik a másiknak ministrál. A mosdó szekrény az oltár, (igaz, tükör rajta az oltár kép, de arról mi nem tehetünk.) Végtelenül jól esik itt a nagy tengeren ez a kis ájtatoskodás s a mit már annyiszor tapasztaltam: a katholikus vallás egyetemessége. Legalább tizezer kilóméterre vagyok szép hazámtól. Összehoz a sors négy katholikus pappal, más az anyanyelvük, más a nemzetségük, mások a szokásaik. De egyben, a hittünkben az utolsó betüig megegyezünk. Elővesszem a misekönyvüket, ugyanazok a szertartások az elsőtől az utolsó mozdulatig. Egy közös nyelven a latin nyelven teljesen megértjük egymást. Az egyik olasz s az amerikai pap Rómában végezték tanulmányaikat s a latin nyelvben eléggé jártasak levén, minden gondolatunkat kicserélhetjük. Beszélünk politikáról, nemzetek sajátságairól s minoezt a katholikus vallás egyetemességénél fogva valóban nincs szervezet az egész világon, a mely a kath. egyház szervezetének tökéletességével mérkőzhetnék. Ezert csodálják az egyházat maguk a protestánsok is, ezért hirdetik ők maguk is annak elpusztithatatlan voltát az idők végeig, a mint Maculai a hires protestáns történetiró és bölcsész is mondotta, hogy az egyház tökéletes voltánál fogva fönn fog állani még akkor is, ha az utas a londoni Szt. Pál templom romjai között a multak emlékei után kutat.

Társaságomnak legkedvesebb és valóban feledhetlen tagja, a mi derék magyar orvosunk, a kivel naponta órákat töltünk együtt. A budapesti Mária-kongregácio tagja, a kivel annyi érdekes eszmecserénk volt eddig, hogy a jövendőre is bőven marad belőlük folytatásul.

Kivüle két derék magyar matróz a mindennapi látogatóm, a kik fiumei tengerészeti akadémia kiváló növendékei. Négy gimnáziumi osztály után veszik őket fel. Az akadémiai tanfolyam négy évig tart, utána 2 évig kadétek lesznek, 2 évig hadnagyok, aztán kapitányi rangba jutnak. A mi persze nem épen megvetendő állás, különösen ha vesszük, hogy pl. a mi kapitányunknak itt a hajón 900 kor. a havi fizetése, fejedelmi ellátás és oly hatalom, a mi egyenesen királyi. Nem is hivják a tisztek másnak mint királynak, a ki annyira érzi a fensőbbségét, hogy a tisztjeivel szóba se áll, s ha szeszélye úgy hozza magával, úgy lehordja őket, mint egy matrózt. A mi akadémikusaink is erre a magas állásra pályáznak, egyenlőre persze megelégesznek még annyival, hogy kirándulást tesznek Amerikába. Utközben végzik a matrózok teendőit, vagyis naponta órák hosszat tisztogatják a parancsnoki hid minden rézfogantyuját, hogy igen nagyon fényes legyen, őrt állanak a folyosó villanylámpái mellett, félóránkint jelentik, hogy még egy se aludt el, szintazonképen minden félórában jelentést tesznek az árbockosárban őködő őrről, hogy még az se aludt el. De sebaj, ezek az inasévek, a melyek után a legénység jön, aztán a fölszabadulás és végül a kapitányság a királyi hatalom, egy egész hajó s annak összes ingó és ingatlan vagyona felett.

Junius 30.

Utazásunk az Oceánon a végéhez közeledik Egész őszintén mondhatom, hogy a 18 nap nemcsak nem csak nem viselt meg, sőt minden tekintetben jót tett. Kipihentem magamat, felüdültem. Kellemetlenségekről talán nem is beszélhetek. Az ellátás, tekintve annak angol származását megunatta magát. De hát az utazásnál az ilyesmivel lehet az ember készülve lenni, az maradjon otthon. Tengeri viharban nem volt részünk.

Azt a kis ingást, a mi a nagy tengeren elkerülhetetlen, nemcsak könnyen elviseltem, sőt meg is szoktam s egyáltalán föl sem veszem. A gyengébb idegzetüek azonban keservesen szenvedtek miatta.

Hajónk egy nappal később ér New-Yorkba, mint a programmba fölvettük. Oka részben a nápolyi nagy eső, mikor hajónk este helyett csak éjfél után indulhatott utnak s igy Gibraltárba este helyett csak reggel értünk. Másrészt egy fél napi késedelmet okozott a 26—27, 28-ki nagy köd, a mely 130 tengeri mérfölddel vetett bennünket vissza.

A hőmérséklet a 19 napi utazás alatt a tengeren mindig alatta volt a 16 foknak, pláne tegnap erős északi szél dühöngvén, nem volt több 8—10 foknál.

Most, hogy az ujvilághoz közel jutottunk, végre valahára vége lesz a folytonos óraigazitásnak, a mennyiben naponkint reggel és este 20—20 perccel hátrább kellett igazitani óráinkat. A nap ugyanis folyton kergetett bennünket s mi menekültünk előle, ugy hogy naponta 40 perccel később nyugodott nekünk le. Mikor önöknél fehérvárott, ott az ó hazában déli 12 óra van, mi itt akkor dörzsöljük ki szemeinkből az álmot, mert óráink még csak $\frac{3}{4}$6-ot mutat. Ezt is meg lehet jegyezni.

Most pedig bucsut mondok neked kopott vén Európa! Sietek befejezni irásaimat. Leszámoltam véled, leszámoltam az occeánnal s minden szépségeivel is. Egy uj világ fénye integet ragyogva felém a szabadság, az egyenlőség szövétnekjével. Ebben a percben úgy áll még előttem,

00000414

UJDONSÁGOK.

— **Személyi hírek.** *Szentkirályi* Zoltán és *Kovács* Ernő országgyülési képviselők néhány napi tartózkodásra Rácalmásra érkeztek Bay Géza földbirtokoshoz.

Saára Gyula dr. rövid tartozkodásra Csopakra (Veszprémmegye) utazott, hol felesége nyaral. Tegnap átvette hivatalát s elintézte a távolléte alatt felmerült ügyeket.

— **Esküvő.** Fényes esküvő volt ma d. e. fél 12 órakor a cisterciták templomában. Csendes Géza vezette oltárhoz Máder Ferenc ny. kir. táblabiró bájos leányát, *Hedvigét*. Az esketési szertartást *Lakatos* Dénes ctszt. r. főgimn. tanár végezte. Násznagyok voltak: *Szirbek* József el. isk. igazgató és *Barsi* Ambrus javitóintézeti gondnok.

— **Kinevezés.** Hlavaty Gyula halálával megüresedett várnagyi állásra *Pirhan* Gusztáv volt gazdatisztet (Szabadbattyán) nevezte ki Széchenyi Viktor gróf főispán.

— **Eljegyzés.** *Horváth* Dezső berhidai községi jegyző eljegyezte *Lévay* Lajos sárkereszturi református lelkész bájos leányát, Margitkát.

— **Uj közigazgatási gyakornok.** *Jeszenczky* Antal végzett joghallgatót, *Szüts* Jenő alispán sógorát (Baranya megye) a vármegye árvaszékéhez közigazgatási gyakornokká nevezte ki Széchenyi Viktor gróf főispán.

— **Megbizás.** Az adonyi r. kath. hitközség Schoderbeck Márton kántor nyugalombavonulásával kántori teendők végzésével *Róth* János adonyi főtanitót bizta meg.

— **Gyógyszertárvizsgálat.** Dr. *Lauschmann* Gyula vármegyei főorvos f. hó 24-én a rácalmási gyógyszertárat megvizsgálta. A tapasztalatok fölött teljes megelégedését fejezte ki *Szüts* Miklós gyógyszerésznek, Ugyanekkor vizsgáztatta meg *Szüts* Juliska gyógyszerészgyakornokhőt is. Ez a vizsgálat is kiváló eredménnyel végződött. A nevezett gyógyszerészgyakornoknő jártasságát a gyógyszerészi praktikum terén elsőrangunak találta.

Ez utjában a főorvos megtekintette az adonyi és dunapentelei gyógyszertárakat. Mindent a legnagyobb rendben talált.

— **A balatoni-szövetség elnökválasztása.** A balatoni-szövetség, amely a Balatoni fürdőzés fellenditésén fáradozik, vasárnap tartotta közgyülését Almádiban. Elnökké egyhangu lelkesedéssel *Battyány* Lajos grófot, a bodajki kerület képviselőjét választották meg, aki mellett társelnökökké lettek Óváry Ferenc képv., Széchenyi Aladár gróf és Hertelendy Ferenc. — Tiszteletbeli taggá választották *Széchenyi* Viktor gróf főispánt.

— **Halálozás.** Őszinte részvéttel halljuk, hogy özv. *Schier* Ferencné szül. Melczer Berta, életének 72-ik évében, f. hó 25-én reggel fél 8 órakor rövid szenvedés után elhalálozott. Földi maradványait f. hó 26-án d. u. 5 órakor Pátkán szentelték be, és innét Székesfehérvárra szállitva, a Szentháromságról nevezett temető kápolnájából ma d. e. 10 órakor a családi sirboltban helyezték örök nyugalomra. A megboldogultban Schier József pátkai plebános és Schier Gyula pü. számellenőr édes anyjukat siratják.

— **Tiszturak a kávéházban.** A fiatal tiszturak közül némelyek az ő éppen nem tiszthez illő magatartásukkal kezdik azt a jóviszonyt megbojgatni, amely a polgárság és katonaság között fenáll s kivánatos is, hogy fenálljon. A Korzo kávéházi botránynak, amely nemcsak városunkban keltett nagy visszatetszést, de a fővárosi lapok révén bejárta az országot is, tanuságot tevén a mi fiatal tiszturaink kávéházi botrányokban, paprika-esetekben kimerült becsvágyáról, mása akadt vasárnap éjjel az Otthon kávéházban. Az eset hőse ugyancsak a paprikaeset vitézlő szereplője, *Taby* Kálmán honvédhadnagy, aki alighogy kitöltötte a paprika-hősködés büntetését, ujabb hasonló babérokra vágyott vitézi hirnevének s katonai érdemeinek emelésére. Taby hadnagy urat tekintve sokat igérő jövőjét figyelmébe ajáljuk a katonai hatóságnak, már csak azért is, hogy a tisztikar általános becsülését, amellyel a város adózik a tisztikarnak, holmi kávéházi botrányokkal, paprika-epizódokkal ne legyen módjában rontani. Az eset e következő: Zavaros Aladár r. alkapitány vasárnap éjjel razziát tartott a kávéházakban, hogy a zárórát ellenőrizze. Fekete Géza, az Otthon kávéház tulajdonosa még reggel fél 4 órakor is nyitva tartotta kávéházát, sőt a szabályrendelet tilalma ellenére még a cigány is javában működött.

A kávéházban katonai és polgári elemekből álló asztaltársaságot talált a kapitány s a társságot távozásra hivta fel. Taby hadnagy hősi magatartással vetette oda:

— Majd akkor megyek, ha akarok.

A kapitány kiment a kávéházból s nyugodtan várta a történteket. A társaság elszéledvén, Taby is kijött a kávéházból, minősithetlen durva támadásokkal illetvén a kapitányt, aki türelemre s tisztelettudásra figyelmeztette a nagyhanggal s nem kevesebb gorombasággal önérzeteskedő tiszt urat. Taby hadnagy a gorombáskodásban annyira elment, hogy Zavaros kapitány indokolinak látta letartóztatását. A hadnagy ur felingerült állapotban uj s talán tettleges támadásra is készült, ezt megelőzvén azonban a kapitány kocsira ült, hogy jelentést tegyen a katonai hatóságnál. Minthogy azonban az egész ezred Veszprémben van csak az iratokat tették át a Veszprémben székelő ezredparancsnokságnak. Komikusan hat ránk az az utóbbi értesülésünk, hogy Taby hadnagy lovagias elégtételt kért Zavaros kapitánytól.

Zavaros természetesen nem vethetett ügyet az esetre. A hivatalos kötelességteljesités, amelyben a leghiggadtabban s a legtárgyilagosabban járt el nem lehet lovagias ügy forrása. Hadd lássuk csak a katonai eljárást, az önmagukkal nem biró hadnagyocskák katonai szigorral végrehajtott fegyelmezését!

— **Honvédzenekarunk Veszprémben.** A 17. honvéd gyalogezred zenekara Veszprémben a közönség szórakoztatására szombat este a felső kereskedelmi iskola előtt, vasárnap 11—½1-ig, hétfőn, kedden és szerdán este pedig 6-tól ½8-ig az Erzsébet-ligetben térzenét ad. A jóhirnevü zenekar művészi játékát meleg óvációban részesiti a veszprémi közönség, amelynek zenei életében eseményszámba megy a mi honvédzenekarunk megjelenése. A zenekar augusztus elején tér vissza városunkba, ahol a szokásos időben tart térzenét.

— **Áthelyezések.** Szokoly Géza székesfehérvári és Weille Lajos marosvásárhelyi p. u. fogalmazókat kölcsönösen áthelyezték.

— **Atletikai és football-verseny.** A Székesfehérvári Torna Club f. hó 25-én délután házi versenyt tartott a következő számokkal és eredményekkel:

I. Sulydobás. 1. Fehér László 9·60 m. 2. Lichtenstern Béla 9·52 m. 3. Kathan Adolf 9·49 m. Versenyen kivül Lichtneckert László 10·39 m.-t dobott.

II. 100 yardos sikfutás. 1. Major Mihály 11⅕ mp. 2. Patakfalvi Pál. 3. Hurbán István.

III. 60 météres sikfutás. (Ifjusági verseny.) 1. Petrás Sándor 7⅖ mp. 2. Stein Andor. 3. Lichtneckert Ferenc.

IV. Magasugrás. 1. Major Mihály (30 cm. előnynyel) 174 cm. 2. Lichtneckert László (előny nélkül 167 cm. 3. Hurbán István (20 cm. előny) 162 cm.

V. Ifjusági sulydobás. 1. Petrás Sándor 9·91 m. 2. Vino András 9·07. 3. Lichtneckert Ferenc 8·75 m.

VI. Gerelyvetés. Előnyverseny. 1. Fehér László (8 m. előny) 34.65 m. 2. Lichtenstern Béla (2·50 előny) 33·55 m. 3. Lichtneckert László előny nélkül 33·15 m.

VII. 300 yardos ifjusági sikfutás. 1. Lichtneckert Ferenc 38·02 mp. 2. Pehakker József. 3. Hadácsy Rezső.

VIII. 300 yardos térelőnyverseny. 1. Lichtneckert László 33·06 mp. 2. Major Mihály 33·06 mp. 3. Patakfalvi Pál.

Az atletikai verseny után football-mérkőzés volt a Sz. T. C. és a Székesfehérvári Kereskedelmi Alkalmazottak Tornacsapata között. A Sz. T. C. footballistái bár kezdők még, máris szépen játszanak, mit Terebesy Ágoston kapitány okszerü vezetésének köszönhetnek. Nagyon könnyen győzték a szintén kezdő kereskedelmi alkalmazottakat, akik azonban jó vezetéssel és nagyobb fegyelemmel szintén jó játékot produkálhatnának. Igen érdekes lesz a jövő vasárnapi kettős football-mérkőzés, amikor a déli vasuti footballisták első alkalommal fogják magukat bemutatni. A vasutasok I. csapata a torna-klubbal, a második csapata pedig a kereskedelmi alkalmazottakkal fogmérkőzni. Az elmaradt atletikai számok u. m. staféta-futás, diszkoszvetés, ifjusági magas és rudugrás, 3 angol mérföldes távfutás a jövő vasárnap lesznek lebonyolitva s ez igen érdekesnek igérkező verseny 40 fill. tribün és 20 fill. állójeggyel lesz megtekinthető. Ez már derék haladás! Ugy látszik, a pünkösdi tornaverseny a maga impozáns hatásaival fellenditette városunk sport életét. Derék dolog!

Utazási könyvek, Bädekerek, *stb. nagy választékban kaphatók Klökner Péter udvari könyvkereskedésében Székesfehérvárott.*

— **Szalkayékról.** Szalkay Lajos, a székesfehérvári szinház igazgótája, Keszthely városától öt évre, a nyári szezon négy hónapjára kizárólagos játszási engedélyt kért, azonkivül évi 500 korona szubvenciót. Ennek ellenében hajlandó alkalmas nyári szinházat épiteni, abban teljes téli társulatával négy hónapon keresztül előadásokat tartani, azonfelül teljes 16 tagu zenekarát 2000 koronáért a zenepavillonban való hangverseny tartására átengedni. Keszthely város minapi közgyülésén elvben pártolták az igazgató kérelmét, amennyiben több fölszólalás után bizottságot küldtek ki a kérdés tanulmányozására. Itt említjük meg, hogy Szalkay igazgató ujabban szerződtette társulatához Bihari Erzsébetet, Pády Margitot, Kiss Ceciliát, Soós Károlyt és Lakatos Sándort. A társulat különben egészen uj képet öltött. Meg lesznek vele elégedve, ha a régi előnyeit összpontositja.

— **Az urhidai bicska.** A hirhedt urhidai bicska ujra beszéltet magáról s megerősit bennünket Urhida kulturalis viszonyairól alkotott véleményünkben. Folyó hó 25-én este nagy verekedés volt a nagy korcsmában, ahol a heti keresmény elpusztitására gyültek össze a legények. Mikor már a lőre a fejükbe szállott, tulcsapongó kedvükben belekötöttek Bakter Bognár József le-

---

mint egy érdekés könyv, a melyről tudom, hogy minden lapja uj tudományra tanit. De föl még nem nyithattom lapjait.

Este 10 órakor valóságos fényárban uszik New-York. Valami csodálatos, hogy egyes házai, templomai mintha tüzből volnának, úgy világitanak bele a sötét éjszakába. Egyik oldalon a hold aranyozza be a tengert, másik oldalról a csodaváros integet felénk ragyogó képeivel.

Én Istenem! szinte felfoghatlan előttem e percben, mi mindent rejthet előttünk ez a titokzatos idegen?!

A hajónk egész népe a fedélzeten van. Bámulja a félkörben millió és millió villany lámpától kivilágitott, tündéri fényben uszó várost. Szóval. Amerika méltóan fogad bennünket Most megáll a hajó. Megérkeztek a pilótások, a révkalauzok, akik hajónkat a fövényes, zátonyos partok között az éj sötétjében bevezérlik a város alá. A Coney Izland mesésen ki van világitva, egyetlen tornyán azt mondják négy millió villany lámpa ég. Körülötte minden épület olyan, mintha tüzáradatban állana . . . Most ertünk a milliomosok nyaralóihoz. De ugyan mit értenek — nyájas és nyájatlan olvasóim — mindehhez . . . Önök az öreg, kopott, csoszogó, süket is, vak is Európa lakói? Hiszen Önöknek fogalmuk sincs minderről. Ezt csak az látja, aki Amerikában jár, a szabadságnak, az egyenlőségnek, a nagyságnak s a . . . humbugnak országában! . . . Pá, Önöknek szegény európaiak, Pá! De azért csak legyenek nyugodtak, különösen ne legyen panasz Önökre a kiadóhivatal részéről az elő illetőleg a hátulfizetések miatt s akkor Önök is tudni fogják, mit láthat Amerikában egy európai.

Szivesen üdvözli Önöket

Bilkei Ferenc
globetrotter.

00000415

génybe, akit ingerelni kezdtek. Szemére vetették, hogy nem vált be katonának s ebből megállapitották, hogy csak amolyan pipotya legény. Bognár József a tülerő látára a bekövetkezhető események előérzetében ott akarta hagyni a berugott kompaniát, azonban a legények megállt kiáltottak. Neki estek, földre teperték és addig verték, mig mozdulni tudott. Egyikök bicskát rántott s azt bal arcába szurta. A sulyosan megsebesült legényt beszállitották Mészöly József dr. kórházi főorvos lakására, aki a sebet összevarta s gondos gyógykezelés alá vette. A verekedő kompania vitézlő vezéreit: Bozsák Józsefet és Bozsoki Istvánt kezelés alá vették a csendőrök.

— **Jenő község életéből.** Jenő község eldugva valahol Vértes hegység fejérmegyei nyulványai közt, egyszerü a vármegye életében szerepet nem vivő község. Hirt róla csak a csendőri jelentésekből hallunk, amelyek nem a legjobb megvilágitásba helyezik beléletét. Jellemző jenői eseményről értesitenek bennünket az alábbiakban: Folyó hó 22-én este 7 órakor hatalmas összekoccanás volt a legények közt a jenői nagykorcmában. Lotring István, Horváth István és Hegedüs István főkolomposok sarokba szoritották Kőmives József kenyerespajtásukat, akire már már régebb idő óta haragudtak. A földre teperték, fojtogatták, sőt a fejét is három helyen betörték. Legsulyosabb a középső sérülés; honnét a koponyacsontból egy darab hiányzik. Az életveszélyesen megsebesült legényt beszállitották Mészöly József dr. lakására, aki szükségesnek látván az operációt kórházbaszállitásáról intézkedett.

Egy tanonc felvétetik Schmölcz László szobafestő és mázolónál vásártér 17. sz.

— **Rövid hirek.**

Tolvaj. Weichinger Lajos Kossuth-utcai üzletéből egy felöltő eltünt. A tolvajt a rendőrség Tima János 17 éves szabóinas személyében kinyomozta, Tima János a lopott kabátott Tóth Istvánné Gyümölcs-utca 15 sz. alatti lakoshoz vitte megőrzés végett. Tóth Istvánné a kabátot a rendőrségen önként átszolgáltatta.

Egy közkatona. Németh János helybeli ulánus közkatona f. hó 25-én este 11 óra tájban a Könyökközben ittas állapotban karddal vagdalózott, miközben Pinke Istvánné bordélyüzlettulajdonos ablakait beverte. A katona ellen felettes hatóságánál a feljelentés megtétetett.

Gyerekcsiny. Seregélyeshez tartozó Pálinkaház pusztán történt, hogy tarlógereblyézés közben a lovat hajtó gyerkőcöknek kedve jött egy kis ügetőverseny rendezésére. A szándékot csakhamar tett követte, egy Varga János nevü fiu a lovasgereblye közé bukott és sulyos sérüléssel adta meg csintalansága árát.

Szökevény tanonc. Günsberger Károly, Haltér 9 sz. alatti lakos szobafestő Preil István nevü tanonca 4 korona elsikkasztása, egy utazótáska, egy pár sevró férficipő, egy fehér mosóöltöny, külömböző festőminták és szerszámok ellopása után megszökött. A rendőrség keresi.

Kórádi István lovai. Kórádi István táci lakos lovai: egy drb. világos pej 8 éves kanca, hámos ló, továbbá egy 3 hónapos méncsikó ismeretlen irányban megléptek. Körözésüket elrendelte a főszolgabiró.

Kislángon fellépett a lépfene.

Vörheny lépett fel Gárdony községben.

Nyéken megszünt a vezettség.

Szenzációk Vértesacsáról. Egy csomó betörés történt 22-én Vértesacsán. Takács József pincéjéből 80 l. bort és 20 liter pálinkat loptak. Pálinkás Henriktől bort és ruhanemüeket cipeltek el. Engelhardt Józseftől élelmiszereket emeltek el. József főherceg pincéjét is aláásták s onnét gazdasági szereket loptak.

Rácalmásról. Szumper György Rácalmáshoz tartozó kishalom-pusztai legényt Gergő István, János és Urfi József rácalmási legények sulyosan megverték. Gergő István kését 5-ször belemártotta a védtelen legénybe, aki életveszélyes sebesülést szenvedett.

100 korona. Kovács Imre zichyujfalusi lakosnak kerek 100 korona megtakaritott pénze volt a ládafiában. Ismeretlen szélhámos elemelte.

Sinkóék baja. Sinkó Andrásné érdi lakos és leánya künn dolgozgattak a kertben. Eközben tolvaj vetődött a nyitott lakásba, honnét látogatása után 160 kor. értékü ruhanemü hiányzott.

Szabadbalyánból agyhártyalobot jelentenek az alispnni hivatalnak.

Sógorok. Mészáros András és Andrekovits András sóskuti sógorok egymást eldöngették. Mészáros jobban kikapott.

Egyenlőtlen szerelem. Pók László és Dubler András belsőbárándi dohányosok közösen szerelmesek voltak egy leányba. A dologból természetesen konfliktus támadt; Pók sulyosan összeszurkálta Dublert.

A vajtaiak. Gargalics József életveszélyes szurásokat ejtett Márkus Jánoson, akivel munkaközben összeveszett.

Tűz, tűz. Dunapentelén Tóth János istálója és háza leégett.

A Rácalmáshoz tartozó Radicsa pusztán Marcinka István buza asztagfat és kocsija égett el. A kár több ezer korona.

Jégszekrények, *gyermekágyak, kocsik és vasbutorok valamint takaréktüzhelyek nagy választékban állandóan raktáron Márkus Simon Fia cégnél Jókai-utca 16.*

Vendéglő átvétel.

Tisztelettel tudatom a nagyérdemü közönséggel, hogy a **Palotai-utcza 68. sz.** alatt levő,

beszálló vendéglőt

Debreczenyi Józseftől átvettem, s azt saját nevem alatt tovább vezetem.

Fötörekvésem lesz a nagyürdemü közönség pártfogását kitünő ételek és italok gyors és pontos kiszolgálása által kiérdemelni.

Tisztelettel
Berki József,
vendéglős.

Tisztasága **30.000** koronával szavatoltatik.

A konyhában és házban

mindent, ami egyáltalában mosható és tisztitható, csakis

Schicht szarvasszappanával

tisztitsunk. E szappan évtizedeken át folytatott beható és lelkiismeretes tanulmányozásnak eredménye. Mosóereje rendkivüli, szavatolt tiszta és mentes minden káros keveréktől. Gond nélkül használható tehát minden tisztitási célra, még ott is, hol közönséges szappan felmondja a szolgálatot vagy különös gondosság szükségeltetik.

Fejérmegye váli járásának főszolgabirájától.

3310|ki. 1909 szám.

Pályázati hirdetmény.

Fejérvármegye váli járásához tartozó Tordas községben megüresedett segédjegyzői állásra pályázatot hirdetek.

Ezen állás javadalmazása államsegélylyel kiegészitett 1000 korona készpénz fizetés.

Felhivom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1900 évi XX. tc.-ben előirt minősitettségüket s eddigi működésüket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket *folyó évi augusztus hó 18 napjának déli 12 óráig* hozzám annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkezett kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

A választást folyó évi augusztus hó 21-ik napján tartom meg Tordas község házánál.

Vál, 1909 évi julius hó 20-án.

Balázs
szolgabiró.

Ujabb rendszerü kocsik!

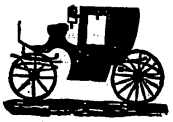

HIRTLING PÁL
KOCSIGYÁRTÓ

Üzlet: Tolnai-utca 16. **Székesfehérvár** Raktár: Simor-utca 35

Raktáron tartok minden fajtáju kész ruganyos kocsit, kész korbákat, kerekeket és a hozzá tartozó farészeket.

A n. é. közönség b. figyelmébe ajánlom kocsifényező és nyerges — — — — műhelyemet. — — — —

A kocsigyártáshoz tartozó összes javitásokat jutányosan s gyorsan eszközlöm.

ZILZER MANÓ
férfi-, fiu- és gyermekruha raktára
Székesfehérvár, Szögény-Marich-utca.

Állandóan nagy raktáron mindenféle

férfi-, fiu- és gyermekruhák

ugyszintén

papi öltönyök,
Ferenc József-kabát,
köpenyek (havelok)
bőrkabátok, utazó bundák,
raglán-felöltők, kabátok.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában Székesfehérvárott.

00000416